

B U T L L E T Í
DEL
F O M E N T
DE LES ARTS
DECORATIVES

A G O S T 1 9 3 5

gravada prèviament i aplicada damunt la pell ben estovada sota una premsa rudimentària. Refereix detalladament l'operació del daurat a base de fulls de plata posats mitjançant clara d'ou, prèvia una capa de cola de pergamí; una vegada sec es brunyia i mitjançant una *corredura* composta d'oli de llinosa i reïna de pi posat en ebullició, hom feia esdevenir daurada la superfície platejada, la qual se solia decorar també amb pintures a l'oli i transparents.

Al segle XVII, però, el cuir prengué el seu to natural o lleugerament enfosquit i realçat, mentre dominava en la decoració de relligats, amb els petits ferros, rodets i gúbies. A continuació descriví les diverses particularitats de les pells emprades per al relligatge, i per a obtenir cada una decoracions on hi entra l'or, la plata, els gofrats i el mosaic.

Seguidament, després de referir-se a la tècnica del daurat i la seva preparació amb clara d'ou, féu algunes demostracions de treballs a base de rodets per a filets i adornaments, i de petits ferros, i així mateix féu la preparació i demostració del gofrat i del mosaic.

Finalment mostrà com són pintades les pells, i com s'obtenen els marbrejats a l'àcid, mitjançant l'espargit d'aigua i de sulfat de ferro; i així mateix les belles fantasies dels papers de guarda.

En resum, una lliçó completa i molt interessant sobre les pells i el relligat.

* * *

La *Publicitat* del 20 de juny del 1935 publicà el següent article en referència als curssets de tècnica de la decoració:

"Cursos d'art decoratiu"

Amb l'art de la decoració ha passat a Catalunya allò que més o menys succeeix en un moment o altre en la pràctica de quelcom que només requereixi un cabal il·limitat d'imaginació i d'aquell sentit d'improvisació que la gent del país porta a sobre d'una manera indeleble.

Diguem immediatament que els resultats són els mateixos que assoliren en el seu temps degut a les altres arts que precediren la decoració en l'enorme divulgació popular de què avui és víctima aquesta. Barcelona, doncs, sembla anar a recon-

querir aquella seva posició brillant que es guanyà a pols en plena demència arquitectònica i urbanística, mitjançant la professionalitat d'una sèrie de persones vinculades a la decoració per unes gràcies personals que no difereixen massa de les que hem retret en començar.

L'horror dels antecedents que figuren a la ciutat ens fa mirar amb simpatia allò que es porta a cap per tal de concedir ensenyances i elements de ponderació en els quals és impossible d'aturar-nos en el seu exercici i de donar més camp a córrer als que s'avenen amb l'adquisició de noves fórmules a aplicar.

La responsabilitat cívica que acumula l'home l'ofici del qual consisteix a embellir els carrers és tal que creiem d'una ineludible necessitat d'arribar a establir una oficialitat de la professió.

Mentrestant, però, és bo de conformar-se amb el que en aquest caire es realitza. Per exemple, el que acaba de fer el Foment de les Arts Decoratives amb el cursset totjust finit, que s'ha desenvolupat sobre el tema de lliçons monogràfiques de l'art decoratiu.

Els benefets de l'esmentat curs no sabem exactament fins on arribaran. Ha estat explicat per primera vegada i no és de creure que la seva bondat es faci palpable amb la pressa que seria de desitjar. La cosa important del cas és que s'ha vist per part de la Junta del Foment, dirigida per Jaume Marco, la necessitat de reincidir el curs vinent.

Aquest enclourà una major ampulositat en els temes, hom aprofundirà més en les possibilitats i s'organitzarà amb finalitats més ambicioses que les que crearen l'esmentat.

Les raons precedents, que formen una viva actualitat de transcendència per al renom de Catalunya, fan que ens haguem de felicitar de la decisió, l'èxit de la qual podria ben bé reportar veure a la realitat un sistema orgànic que ensenyés, amb tota solvència, la manera racional de decorar, allunyant els sistemes improvisatius d'una professió que és de les menys apropiades per comptar-hi.

Enric F. Gual."

**PAVIMENT
DE GOMA**

PIRELLI

**DARRERA EXPRESSIÓ DEL
BON GUST I DEL CONFORT**

ANUARI
del
Foment de les Arts Decoratives

Per la bellesa
de la Llar Humil

Per a completar la vostra biblioteca.

Per a fer un obsequi.

Aquestes edicions del Foment de les Arts Decoratives realitzades anys enrera, són avui encara d'una valor documental i orientadora molt interessant.

Els socis gaudeixen d'una bonificació en el preu dels volums.

ANATOMIA ARTÍSTICA

- BECKER, F. Kinderstudien für Künstler.—Berlin. 743
- DUVAL, M. Précis d'anatomie a l'usage des artistes. — Paris 743
- EICKMANN, H. Akte. Kunststudien über den Nackten-Menschlichen Körper. Serie 1, 2, 3.—Berlin. 743
- FIEDLER, A. Movendo. Figurliche darstellungen. Serie A Berlin. 743
- STRATZ, C. H. La figura humana en el arte. Primera edición española traducida directamente de la primera edición alemana.—Barcelona 1915. 743

ARTS DECORATIVES

- FOMENT DE LES ARTS DECORATIVES Per la bellesa de la llar humil.—Barcelona 745
- GEFFROY, G. Les Industries artistiques françaises et étrangères a l'Exposition Universelle de 1900.—Paris. 745
- STUDIO, THE Year Book of Decorative Art.—London 1906 1907-1920-1927-1931. 745
- DEUTSCHE Kunst und dekoration.
Band VI April 1900 Setember 1900.
» VIII » 1901 » 1901.
» XIII Octobre 1903 Marz 1904.
» XIX » 1906 » 1907.
» XX April 1907 Setember 1907.
745 (05) (43)
- INNEN DEKORATION 1929 a 1932.—Darmstadt. 745 (05) (43)
- ART et DECORATION Revue mensuelle d'art moderne. Juliol-Desembre 1925 a Desembre 1926. — Paris. 745 (05) (44)
- ART VIVANT (L') 1929 a 1932.—Paris. 745 (05) (44)
- UNION Centrale des Arts Décoratifs-Annuaire. 1906. Paris 1906. 745 (059) (44)
- FOMENT DE LES ARTS DECORATIVES Exposició monogràfica de la Taula parada. 1933. (Fotografies). 745 (06) (46.71)
- FOMENT DE LES ARTS DECORATIVES Ventalls (Fotografies). — Barcelona 1919 i 1922. 745 (06) (46.71)

- ILLUSTRATION, L'** L'Exposition Internationale des Arts Décoratifs et Industriels Modernes. 25 avril 1925.
745 (064) (44 Bar. 1925)
- EXPOSITION** Internationale des Arts Décoratifs et Industriels Modernes.—Paris.
745 (064) (44 Par. 1925)
- EXPOSITION** Internationale des Arts Decoratifs et Industriels Modernes. Catalogue de la Section Espagnole.—Madrid.
745 (064) (44 Par. 1925)
- EXPOSICIÓ** nacional de Industrias artísticas e internacional de reproducciones 1892.—Barcelona.
745 (064) (46.71 Bar.)
- FOMENT DE LES ARTS DECORATIVES** Exposició d'Art 1918.—Barcelona.
745 (064) (46.71 Bar. 1918)
- EXPOSICIÓ** internacional del Mueble y Decoración de Interiores. Sección retrospectiva. Guía del visitante.—Barcelona.
745 (064) (46.71 Bar. 1923).
- EXPOSICIÓ** internacional del Moble i Decoració d'Interiors. Catàleg.—Barcelona 1923.
745 (064) (46.71 Bar. 1923)
- EXPOSICIÓ** internacional del Mueble y Decoración de Interiores. Estatutos.—Barcelona.
745 (064) (46.71 Bar. 1923).
- EXPOSICIÓ** internacional del Mueble y Decoración de Interiores. Reglamento.—Barcelona.
745 (064) (46.71 Bar. 1923).

MUSEUS I COL·LECCIONS

- FERRER Y SOLER, J.** Album Heliogràfic del gabinet de objetos artísticos (Asociación Artístico-Arqueológica Barcelonesa.—Barcelona.
745 (074) (46.71)
- JUNTA DE MUSEUS** Museu de les Arts Decoratives. Palau de Pedralbes. Guia sumària.—Barcelona 1932.
745 (074) (46.71)

HISTÒRIA DE LES ARTS DECORATIVES

- SPELZ, A.** Der Ornamentstil. Zeichnerisch darges tellt in geschichtlicher Reihenfolge mit textlichen erläuterungen nach Stilen geordnet.—Berlin.
745 (09)

Artes industriales desde el cristianismo hasta nuestros días. Orfebrería, hierros, bronce, armas, mobiliario, marfiles, cerámica, vidrios, tejidos, bordados, encajes, tapices. Barcelona. 745 (09) (46)

ARTS DECORATIVES A DIVERSOS PAÏSOS

- SIRONI Art Nouveau. 745 (44) T.
 BUSQUETS, E. La obra de los «Artistas Reunidos» en la Exposición Internacional de Barcelona. «Arte Español». Año XIX, n.º 1. 745:606.4 (46.71 Bar. 1929.)
 MALLET-STEVENS, R. Le décor moderne au cinéma. — Paris 745 : 778.5

DECORACIÓ EN FUSTA

- BURY Modèles de Menuiserie.—Paris. 745.51
 THIOLLET Recueil de Menuiserie et de decorations interieures et exterieures.— Paris. 745.51

TEIXIT ARTÍSTICS

- DUPONT-AUBERVILLE L'ornement des tissus. Recueil historique et pratique.—Paris 1877. 745.521.
 FISCHBACH, F. Die vichtigsten Webe-Ornamente bis zum 19 Jahrhundert.—Mainzer 745.521
 MIQUEL i BADIA, F. Collection de tissus anciens. — Barcelona 1900. 745.521 (074)
 HENNEZEL, H. Le Musée historique des tissus de la Chambre de Commerce de Lyon.—Paris 745.521 (074) (44)
 JUNTA DE MUSEUS de Barcelona. La col·lecció Pascó. Dictamen referent al mèrit, valor i conveniència d'adquirir la col·lecció. — Barcelona 1931. 745.521 (074) 46.71 Bar.)
 ERRERA, I. Collection d'anciens étoffes. — Bruxelles 1901. 745.521 (074) (493)
 COX, R. Les soieries 'Art. Depuis les orgines jusqu'a nos jours.—Paris 1914. 745.521 (09)

TAPISSERIA I TREBALLS D'ART A L'AGULLA

- LLORENS ARTIGAS, J. Tomás Aymat (Monografies d'art). — Barcelona 1926. 746 (Aym)
- FISCHBACH F. Kreuzstich. — Wiesbaden. 746
- FOMENT DE LES ARTS DECO-RATIVES Exposició de puntes 1922. (Fotografies). — Barcelona. 746
- TAPISSERIES de la Reine Mathilde representant la conquête de l'Angleterre par Guillaume duc de Normandie en 1066 (cartes postales). — Paris. 746
- EXPOSITION des Gobelins au Musée de Versailles. — Versailles 1909. 746 (064) (44)
- EXPOSICIÓ local de puntes al coixí celebrada a la vila de L'Arbóç l'any 1920. (Memòria). — El Vendrell. 746 (064) (46.71 Arb.)
- CONCURS Exposició de puntes de coixí. — Palamós 1914. 746 (064) (46.71 Pal.)
- DUPONT, C. Collection de broderies anciennes. Moyen Age et Renaissance. — Barcelona. 746 (074) (46.71 Bar)
- MUSEO de arte decorativo y arqueológico. — Barcelona 1906. 746 (074) (46.71 Bar)
- ROSSI, G. B. L'Arte dell'arazo. — Milano 1907. 746 (09)
- GESTOSO y PÉREZ, J. Noticia histórico-descriptiva de la bandera de la Hermandad de Nuestra Señora de los Reyes y San Mateo (vulgo de los sastres). — Sevilla 1891. 746 (09) (46.8 Sev.)
- DEMOTTE, G. J. La tapisserie gothique. Preface de Salomón Reinach. — Paris 1924. 746. B
- BUCHERER, M. Spitzenbilder. Papierschnitte. Portratsilhouetten. — München. 746:676

VIDRES ARTÍSTICS

- GARRUCCI, R. Vetri ornati di figure in oro trovati nei cimiteri dei cristiani primitivi di Roma. — Roma 1858. 748
- AMATLLER Catàlec dels vidres que integren la col·lecció. — Barcelona 1925. 748 (074) 46.71 Bar.)

MOBILIARI

- MOUSSINAC, L. Croquis de Ruhlmann. — Paris 1924. 749 (Ruh)

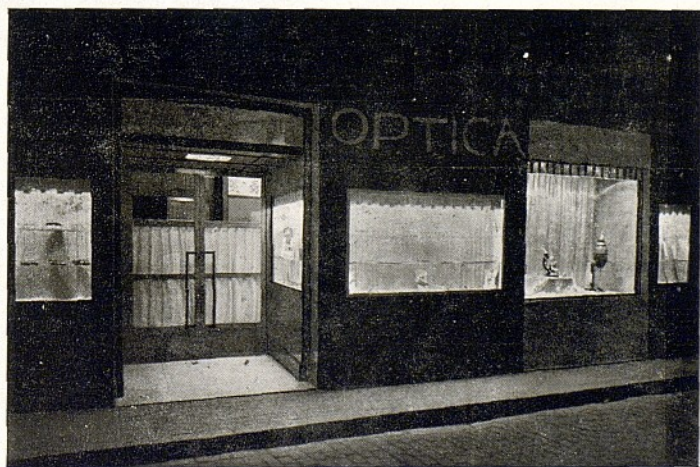
TEMES LUMINOTÈCNICS

Pàgines de la «Companyia Barcelonesa de Electricitat»

Fem avui una pausa en la divulgació dels principis científics que sobre la llum artificial hem exposat en articles anteriors, per a presentar als nostres lectors tres bells exemples de decoració i il·luminació artificial a través d'uns clixès que reproduïen altres tants establiments comercials que han adoptat els ensenyaments luminotècnics.

Un dels clixès que reproduïm ens mostra una botiga d'òptica. Les vitrines-exposició reben una llum difosa molt escaient a la classe d'articles que hi són exposats. La decoració d'aquest establiment és remarcable, per la seva sobrietat en la línia que es produeix sense enfarfecs. Aquest exemple és una bella realització de l'agermanament obligat de l'art i de la ciència, dels quals ens venim ocupant.

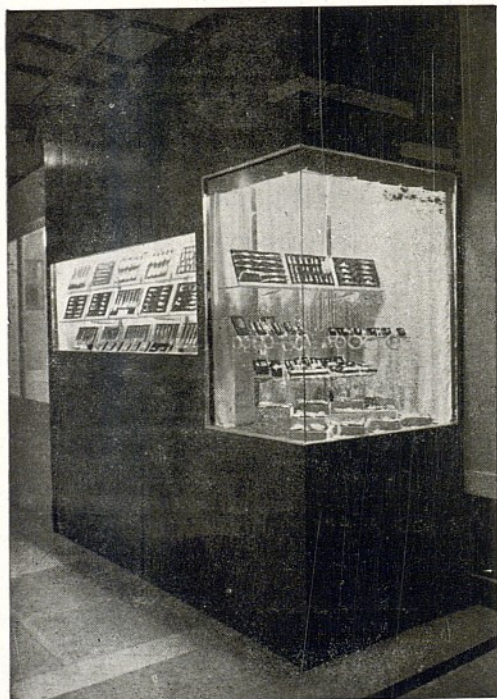
Un altre clixè ens presenta una modesta instal·lació d'un quiosc-joieria situat al portal d'una casa. Es una taca molt

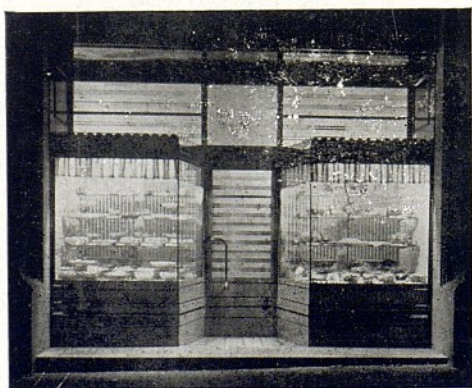
Els aparadors d'un establiment d'òptica decorats i il·luminats de manera ben escaient.

elegant en la qual, com si hi fossin buidades, se'ns mostren les seves vitrines atractives i molt ben il·luminades. Decoració i llum científica hi juguen admirablement.

I per fi, reproduïm un clixè d'una pastisseria, altament remarcable per la seva claretat i senzillesa.

Un quiosc-joieria, modèlic en la seva presentació.

Aspecte de l'exterior d'una pastisseria.

L'ESCULTURA AMERICANA EN FUSTA

per Mrs. L. R. Davis, traducció d'Enric Roig i Querol

L'escultura en fusta té un atractiu misteriós que creix amb la coneixença. Primerament us atrau el color, després la mostra llisa del gra, i finalment la qualitat de la fusta per ella mateixa. Té una vitalitat, una elasticitat que només pot existir en un material amb vida. Podeu mirar-la en la sort i en la desgràcia, en bo o en dolent humor, ella sempre tindrà vida, perquè la fusta no té cap de les arrogàncies de la pedra imperible. La fusta en si ha conegut el contacte del canvi d'estacions, i això és un acompanyament diví per participar en les fluctuacions de la vida humana.

Es fàcil de comprendre perquè la sensibilitat en la fusta pot ésser tan profunda. En tots els seus aspectes, crescuda, recent tallada i curosament vella, és formosa i generosa. No hi hauria un mitjà que es donés més completament al servei de l'art. Si només l'escultor coneix el què i el com del gra, del color, i del mateix teixit de la fusta, es mesclarà ell mateix en el seu treball per tal de fer més perfecte el seu propi concepte de la bellesa.

La fusta fou igualment un material natural per a ús de l'artista primitiu. Fou la corba del seu arc i la sageta del disparador. Instintivament es va girar vers la fusta quan començà a fer tòtems, o fetitxes, o estàtues dels seus déus. En civilitzacions posteriors la fusta, que l'home s'abellí d'usar i de sentir sota la seva mà, ocupà el seu lloc important. Els grecs, per a tots llurs marbres Parians, esculpiren en fusta l'estàtua de Pallas Atheneia que dreçaren a l'Erectheum. Els xinesos entengueren l'ús de la fusta; i els japonesos, l'antiga religió Shinto dels quals ordena per damunt de totes les coses d'ésser net, somniaren en la fusta com en el més pur dels materials.

Durant l'edat mitjana, Sant Benet trobà motius de queixar-se perquè el treball dels escultors en fusta era tan ple de vida que distreia l'atenció de la santa missa. En temps Jacobins i Elisabetians, hi havia escoles d'escultura en fusta que reflectien aquell període i així ha persistit fins als nostres temps. Algunes vegades, no cal dir, l'escultura en fusta descendí pels viarans

de l'art i en períodes de mal gust i de depressió artística era totalment ignorada.

Ernest Barlach a Alemanya, Eric Gill a Anglaterra, Maillol i Brancusi a França, figuren entre els escultors als quals hom deu el renaixement. En els països escandinaus l'estima per l'escultura en fusta no es perdé mai, i a l'Amèrica ha estat un gran reviscolament. John Flannagan, Robert Laurent, Marion Walton, Heinz Warnecke, José de Creft i Concerta Scarvaglionne, només són uns quants noms de la legió que fa treballs finíssims en fusta en aquest país.

Potser el fàcil transport de fustes rares té a veure alguna cosa amb aquest interès renovat. Tuià des d'Algèria, xacaranda des de les Indies de l'Est i la millor caoba de Santo Domingo, poden fàcilment obtenir-se, però dubto que siugin realment importants. La fusta que s'esdevé de trobar a mà ha servit molt sovint. William Zorach trobà la seva primera peça de lignum vitae (palo santo) en l'estria, i un altre artista treballà una petita figura d'una increïble bellesa, tret d'un vell motllo de barret. A més la fusta que un hom ha usat des de la infància, sembla la més adequada per a ésser la que cal. Una expressió perfecta necessita una perfecta comprensió del seu mitjà i la comprensió no ens vindrà de nit. Els nostres més grans escultors hauran probablement usat un material com els indígenes d'Amèrica, com l'*or en barres* o "blueberry bush". Warren Wheelock ha anat lluny en el bon camí en usar noguera negra que tallava com un noi. En aquest mitjà familiar, el seu treball té una sinceritat, una justesa que mai no havia tingut en marbre de Carrara o en qualsevol altre material de tradició aliena.

Es tan essencial per a un escultor d'estimar el seu mitjà. La fusta és una mestresa exigent i a menys que un artista entengui i gaudeixi els capricis dels nusos i el gra, li serà una cosa molt dura. El seu traç sempre dependrà de la massa de la fusta i a menys que es vulgui sotmetre ell mateix a les limitacions de la fusta millor farà de no començar. Afegit a les dificultats de la

**El vostre aparell
de cinema familiar
ha d'ésser**

**Distribuidor
per a Espanya
i Colònies:**

Germà Ramon Cortès

Passeig de Gràcia, 78

Telèf. 78662

Barcelona

paillard
BOLEX

La gran marca mundial.

Fabricació suïssa d'alta precisió.

Mono-Film 9 $\frac{1}{2}$ i 16 m/m.

Bi-Film 9 $\frac{1}{2}$ i 16 m/m.

250-400 i 500 wats.

Funcionament ultra silenciós.

Màxima fixesa en la projecció.

fusta hi ha els problemes inevitables de l'escultor que esculpeix directament. Ha de tenir una imatge a la seva memòria que no és precisament una sèrie de siluetes sinó una forma totalment arrodonida. Ha de poder realitzar la seva imatge tan clarament a la memòria del seu ull, que ho pugui fer directament des del bloc de fusta. Si pot fer-ho coneixerà, quan haurà acabat, que ha experimentat directament un acte de creació que l'home ha trobat.

Si hi ha la resistència del roure o la pal·lidesa de la fusta de la perera que primer l'atrau, l'artista eventualment trobarà una fusta que el crida més fortament que les altres. Ell hi veurà un doble repte a la seva imaginació. No solament li cal fer la seva estàtua des del bloc, sinó que fregant curiosament i polint-lo ha de treure tota la bellesa vibrant de la fusta mateixa. El seu treball és alhora creació i ressurrecció per la destresa de la seva mà i l'afecte del seu cor, ha de restituir a la fusta tant com la seva creixent vitalitat està en el seu poder.

No tots els homes són sensibles al que deuen al seu mitjà. No han de pensar en la fusta com a un arbre; una cosa tant viva i canvia com nosaltres mateixos. Estan donant turment a la superfície fins que el gra s'ha perdut al color canviat i el sabor

de la fusta totalment destruït. Aquests homes pintarien i vernissarien l'arbrat de l'Índia, i podrien fer-ho tant bé en barres de ferro, i en tota la seva significació, com en la fusta.

Però l'artista ocasional que venera la fusta, que es fa càrrec que Déu ha fet quelcom que ell no pot millorar, té forces possibilitats. El seu treball tindrà un escalf i color que el marbre mai no pot igualar. Serà un treball propi i estimat perquè enardeix l'esperit i refresca la memòria. Tal vegada la magnificència del bronze i de la pedra troba un marc adequat en el fet amuntegament dels museus, però l'escultora en fusta feta d'un material viu harmonitza en els canvis corrents de la vida ordinària.

Perquè amb la seva impermanència i la seva simplicitat, la fusta no ha estat mai l'element d'un art vistós, ni ha estat tampoc el mitjà d'un art d'encàrrec, sinó que ha tingut pel més alt honor d'ésser usat quan l'artista ha treballat per satisfer les seves pròpies necessitats d'expressió, i aleshores la fusta, més que cap altre matèria és usat per a treballs d'amor, és amb fusta que un hom pot trobar-se més bé amb el veritable esperit creador.

ARGUS DE LES REVISTES D'ART

Art et Décoration, maig, juny

Destaca del número de maig d'aquesta coneguda revista, unes il·lustracions de moderna pintura mural italiana, i de notables realitzacions de Jean Royère, sens dubte un dels més afinats decoradors francesos moderns.

El número de juny reporta algunes instal·lacions del darrer Saló dels Artistes Decoradors celebrat a París, el qual ben poca cosa ve a demostrar en un camí ascendent dels seus participants, salvades algunes notables excepcions.

Butlletí dels Museus d'Art, maig, juny i juliol

Casades i Gramatxes publica en el número de maig un documentat article en el qual es fa un historial de la formació dels nostres museus.

Del número de juny cal esmentar l'estudi que fa Maurici Serrahima del pintor valencià Vicenç Rodes que tant es destaca entre els artistes que treballaven a Barcelona a la primera meitat del segle passat.

La reproducció de dues taules primitives que han ingressat al nostre museu amb la col·lecció Plandiura i la de les obres del malaguanyat Gargallo que han entrat al museu són les notes sobresortints del número de juliol.

Moderne Bauformen, maig, juny i juliol

Del número de maig sobresurt una moderna casa de vacances de l'arquitecte L. Welaenbacher que dintre d'una simplicitat d'elements, ha sabut donar en aquesta realització una gràcia escaient a l'ambient, a la vegada que sap fer simpàtic el funcionalisme de l'arquitectura.

Ultra la nota curiosa d'unes escultures decoratives en una mina de sal, com a mostra de la compenetració de l'art en tots els aspectes, del número de juny cal esmentar-ne també un interessant estudi de mobles vienesos actuals.

En el número de juliol unes belles fotografies de diverses cases de Rhenania mostren com dintre dels estils locals, els artistes alemanys saben trobar solucions modernes; la resta d'aquest número dedicat a altres aspectes sembla obeir a l'intent de cercar una harmonia en la seva primera part.

Innen Dekoration

En els tres darrers números d'aquesta publicació hi predominen els estudis dels petits hotelets on tant s'avenen les solucions dels moderns decoradors. Del darrer d'aquests números cal esmentar també els gràfics d'uns establiments comercials.

The Architectural Review

Una original casa de fi de setmana, en la qual la nota de singularitat preval per damunt de tot, la informació de l'edifici "The Pioneer Health Centre", en el qual el vidre hi pren tota la preponderància i uns estudis de modernes urbanitzacions fan la part més interessant del número de maig.

Una revisió d'edificis duts a terme sota la protecció de passades monarquies, dóna idea de concepcions monumentals diverses, de les quals sobresurt el "Crystal Palace" de l'exposició de Londres del 1851 com una avençada de les tècniques d'avui. Al costat d'aquest interessant estudi retrospectiu, en el número de juny és notable també un bell xalet moderníssim.

El número de juliol és dedicat en primer lloc a l'exposició de Brusselles i més concretament a la participació anglesa; uns interessants gravats d'interiors d'habitacions, i dues completes informacions de dos grans locals d'espectacles cinematogràfics. Unes belles demostracions d'interiors en el seu suplement de "Decoració", arrodoneixen aquest número, el més interessant d'aquests tres darrers.

Cerámica

D'entre l'interès tècnic d'aquesta revista en l'aspecte decoratiu, anotem en el seu número de maig les reproduccions que il·lustren l'article "El problema cerámico de Puerto Rico", del senyor Antoni R. Alonso, que amb les esmentades il·lustracions es mostra un discret decorador i ceramista.

Domus

Del conjunt sempre interessant d'aquesta publicació italiana en els números de maig i juny, ultra bons exemples d'arquitectura i interiors hi trobem uns notables exemplars d'escultura ceràmica i de cristalls gravats a la mola. En el de juliol, hi són reproduïts uns mosaics realitzats per Renzo Camerino sobre projectes de Ferruccio Ferrazzi i Gino Severini amb els quals s'hi revela una compenetració entre projectista i realitzador que és estimable per tots conceptes. Un seguit d'interiors i detalls en varietat, però dintre de la tònica peculiar de *Domus*, acaben el número, del qual cal esmentar també l'interior d'un avió de línia.

La Publicitat

"El gòtic català", 7 de juliol; "Alliberament de l'església de Santa Anna"; "La nostra escultura", 14 de juliol; "Bernat Serra", 21 de juliol, per Joan Sacs.

"L'arquitectura es basta a ella mateixa, segons Le Corbusier", 18 de juliol, per Focius.

La Veu de Catalunya

"L'absis de Santa Anna", 11 de juliol, per Ramon Aliberc.

"L'arquitecte Masó i Valentí", 18 de juliol, per Josep F. Ràfols.

La Vanguardia

"La carroza del marqués de Alfarrás en el Museo de las Artes Decorativas", 4 de juliol, per Joaquim Folch i Torres.

"El Museo de Historia de la Ciudad", 14 de juliol, per A. Duran i Sanpere.

NOTES DEL FOMENT

EL SORTEIG ANUAL D'AMORTITZACIO DE BONS

El vinent dia 23 d'agost, a les vuit del vespre, se celebrarà al local social el sorteig per a l'amortització reglamentària de vint Bons del Foment de les Arts Decoratives, corresponent a l'any 1935. A aquest acte hi són particularment invitats els senyors socis posseïdors de Bons.

VISITA A LA CUPULA DEL COLISEUM

El Consell Directiu cursarà unes visites a tots els nostres associats, per tal que puguin assistir al que ha d'ésser aviat el nostre local social, abans de començar les obres projectades, i on seran exposats els plànols per conèixer l'estructura que li serà donada. La visita s'efectuarà el dissabte, dia 24 d'agosta, a les cinc de la tarda.

RAFAEL MASO I VALENTI

Tota la premsa donà compte del traspàs del senyor Rafael Masó i Valentí, arquitecte a Girona, i soci corresponsal del Foment en aquella ciutat.

Masó i Valentí havia assolit una personalitat característica, en una època arquitectònica, certament, poc brillant. La seva obra d'expressivitat romàntica, basada fermament en una tècnica de considerable influència germànica, l'assenyalarà sempre com un noble esperit, empès per la gran força de la seva vocació.

Amant de les manifestacions culturals i ennoblidores dels bells oficis, les comarques gironines perden una alta valor. El Foment de les Arts Decoratives perd un estimat element.

Reposi en pau.

SECCIO D'EXCURSIONS ALS BELLS INDRETS DE CATALUNYA

—La projectada excursió a Roses se celebrarà, partint en cotxes de Barcelona la tarda del dissabte dia 31 d'agost, i seguint per la costa fins a Sant Feliu de Guíxols, Palamós, i després per Palafrugell, Pals, Torroella i L'Escala, on es farà nit.

De bon matí, el diumenge, visita a Empúries. Després, des de Roses, excursió marítima, bany i dinar a la platja. La tornada a Barcelona serà al vespre.

El programa no pot ésser més atractiu i hom recomana d'inscriure's per tot el dia 20 d'aquest mes.

—Actualment és en preparació una excursió a Guimerà, la qual se celebrarà el dia 6 d'octubre vinent. L'itinerari a seguir, és per Santa Coloma de Queralt, Vallfogona de Riucorb i Guimerà, població aquesta, molt notable pel seu caràcter medieval.

—Hom prepara també per a molt aviat, una exposició de fotografies de l'excursió celebrada a Penyíscola, i d'altres efectuades darrerament, a la qual són convidats tots els qui en posseeixen.

NOTICIES I COMENTARIS BREUS

EXPOSICIO ESCOLAR

Gentilment invitada per la Direcció i el claustre de professors de l'Escola del Treball una representació del Consell Directiu assistí a la inauguració de l'exposició escolar del curs 1934-35. L'exposició apareixia dividida en les següents professions: Mecànics; Planxistes; Fonedors i Model·listes; Electricistes; Fusters; Paletes; Químics; Filats i Teixits; Bells Oficis,

que comprenen: ceràmica, repussat, joieria, ebenisteria, talla, guix artístic, vidrieria, fosa i forja artística.

La presentació de la secció de Mecànics, amb les seves màquines i aparells construïts a la mateixa Escola, dona un gran relleu a l'obra que s'hi fa, i avalora en gran manera l'exposició. En els bells oficis remarcuem per llur superioritat, les obres de ceràmica, vidrieria, i, molt especialment, les obres de fosa.

CATIFES

TEIXITS

ALBERT TRONC S. A.

QUALITAT MÀXIMA

PREU MÍNIM

Rambla de Catalunya, 32

BARCELONA

PAPERS PINTATS

Fill de

Josep Guasch

Rauric, 8

Telèfon 10686

DOMASSOS,
VELLUTS, TAPISSERIES,
PANTALLES, CORTINATGES,
CRETONES, TAPISSOS I CATIFES

Rodriguez Germans

Rambla de Catalunya, 12

B a r c e l o n a

Casa a Madrid:

Carrera de San Jerónimo, 34

MOTLLURES METAL·LIQUES

(AMB ÀNIMA DE FUSTA)

ACER CROMAT (interiors)

CROMAT INOXIDABLE I LLAUTÓ CRO-
MAT (exterior i cambres de bany).

LLAUTÓ I ARAM NATURALS

BARCELONA

Aragó, 382
Telèf. 51722

PERFECTE LLOSA TAPISSER

Butaques confortables
Cortines i transparents
Cadiratges — Fundes

Balmes, 128 Telèf. 73.434
(Tocant a Rosselló)

Utilitzeu s. u. p. el Registre d'Originals del Foment de les Arts Decoratives!

Els socis del Foment poden inscriure al Registre d'Originals tots els projectes, esbossos o maquetes relatius a qualsevol aspecte d'art decoratiu, bell ofici o art aplicada, dels quals en siguin autors, perquè quant escaigui pugui tenir una major força el testimoni del Foment en la defensa de llurs drets sobre la propietat dels originals.

Per a inscriure una obra al Registre d'Originals cal omplir un full que serà facilitat a la Secretaria de l'Entitat; ensems s'ha d'efectuar la presentació del projecte, en el qual, una vegada fetes les anotacions degudes, hi serà estampat el segell del Registre, juntament amb el de l'Entitat.

El servei del Registre d'Originals pot ésser utilitzat pels socis, cada dia feiner de set a nou del vespre a la Secretaria del Foment.

ACADEMIA DE BONES LLETRES

L'Acadèmia de Bones Lletres, ha comunicat a l'Alcalde, senyor Pic, l'acord que aquella Corporació ha pres i que és com segueix:

Recordar que el propòsit de crear el Museu de la Història de Barcelona ha estat formulat moltes vegades i ha donat lloc a la realització de diversos assaigs, entre els quals cal citar l'esforç acomplert per aquesta Corporació en formar el Museu de Santa Agata amb els vestigis procedents dels monuments barcelonins que foren destruïts als voltants de l'any 1835 i dels que posteriorment seguiren la mateixa sort. Així mateix, la Junta de Museus de Barcelona havia mantingut dins el conjunt del seu Museu de la Ciutadella algunes instal·lacions de caràcter històric i local i darrerament l'Arxiu Històric de la Ciutat havia donat forma més concreta a la idea d'aquest Museu amb les instal·lacions metòdiques relatives a l'evolució de la ciutat a través del temps, que havia organitzat al Pavelló Ciutat de Barcelona durant l'exposició Internacional de 1929.

Recordar que aquest Pavelló de Montjuïc fou bastit expressament perquè, finta l'Exposició pogués ésser íntegrament destinat a Museu d'Història de Barcelona i en penyora d'aquest propòsit fou decorat amb estàtues de bronze que simbolitzen els orígens de la Ciutat i, clos el certamen, fou confiat a l'Arxiu Històric de la Ciutat amb l'encàrrec de treballar en la formació del futur Museu.

Recordar així mateix, que l'Arxiu Històric de la Ciutat, fidel a aquells designis, ha organitzat sovint i amb encert que tothom ha reconegut, exposicions monogràfiques de temes històrics de la ciutat per tal de formar l'ambient necessari entre el públic i obtenir la col·laboració dels particulars. Que així mateix, degut a l'esperança de la formació del Museu d'Història, molts particulars han cedit a l'Arxiu Històric objectes, gravats o documents, moguts per la confiança que els treballs constants i ben orientats de l'Arxiu havien fet néixer en tothom.

Fer constar que la decisió presa per l'Ajuntament de disposar per a finalitats alienes als propòsits inicials i constants de l'edifici Ciutat de Barcelona ha produït una profunda desil·lusió, no solament a

aquesta Acadèmia, que ha vetllat sempre per la valoració de la nostra Història, sinó també, segurament, entre altres entitats i en el públic en general que havien acollit amb efusiva simpatia aquella idea i hi havien col·laborat a mesura de les seves forces.

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

S'acaben, ja, les obres d'adaptació de la Casa de Convalescència. Algunes filials de l'Institut—com per exemple la Societat de Biologia—, ja s'han instal·lat a les dependències que en el nou local tenen assignades. La mateixa Societat de Biologia ja hi ha celebrat diversos actes, i moltes de les altres filials comencen a celebrar-hi les seves reunions.

L'Institut espera traslladar-s'hi definitivament quan hi sigui instal·lada la Biblioteca de Catalunya. Les obres per a la instal·lació de la Biblioteca, a l'antic Hospital de Santa Creu, continuen ininterrompudes, per bé que amb calma.

L'Institut ha estat invitat a col·laborar a una Bibliografia internacional de les Arts, que s'està preparant a Roma, i que possiblement començarà a aparèixer a darrers de l'any que som. Aquesta Bibliografia comprendrà les Arts figuratives, Història, Crítica i Literatura Musical, Estètica i Filosofia de l'Art.

S'ha publicat, ja, el volum 21 del Butlletí de Dialectologia catalana, que conté índexs generals dels primers vuit volums d'aquesta Revista. S'ha publicat, també, un nou full del mapa de Catalunya, que correspon a Calella i que comprèn el Maresme. La publicació d'aquest mapa feia molts anys que havia estat suspesa.

L'Institut té, a més, diverses publicacions en curs. D'entre ells sobresurten les següents: el volum de l'Anuari (secció Històrico-Arqueològica), d'unes cinc-cents pàgines, corresponent als anys 1927 fins al 1931; l'obra de Joan Vergós, "L'Escultura de la Catedral Vella de Lleida", de la qual hi ha tirats, ja, els primers plecs; "De la Bellesa", de F. Mirabent, de la Biblioteca Filosòfica de la secció de Ciències. I la Biblioteca de Catalunya, per la seva part, té a punt de publicar una obra de mossèn Higiní Anglès, sobre la Història de la Música a Catalunya fins al segle XIII.

ASSOCIACIÓ DE CINEMA AMATEUR

El dia 2 ha estat celebrada, al nostre estatge, l'Assemblea General Ordinària de l'any en curs. Després de la lectura de la memòria anual i de l'aprovació de l'estat de comptes, es procedí a l'elecció dels associats que havien d'ocupar les vacants reglamentàries dins la Junta Directiva. Resultaren designats els companys Antoni Sarsanedes, Ramon Gil, Robert Senties, J. M. Ponsetí i Francesc Carrasco de la Rúbia.

Recordem als nostres associats que, el dia 15 d'octubre vinent, fineix el termini per a l'admissió dels films que vulguin presentar al Concurs per a debutants. Remarqueu que a aquest concurs hi poden prendre part tots els cineïstes que no hagin obtingut premi en cap altre concurs celebrat, siguin o no socis de la nostra Associació. Demaneu les Bases a la nostra Secretaria.

La Federació Catalana de Cinema Amateur ha celebrat Assemblea General ordinària, per a procedir a la renovació del Consell Directiu i tractar de diverses qüestions, especialment de la convocatòria del II Concurs Nacional.

El Consell Directiu quedà compost igualment que abans, c sigui: Presidència: A.C.A. de Barcelona; Sots-Presidència: S.C. del C.E. del Vallès de Sabadell; Secretaria: S.C. d'A. de les A. de Terrassa; Vocals: C.C.A. de Barcelona i A.C.A. de Mataró.

Dintre de breus dies seran publicades les Bases del II Concurs Nacional les quals, comparades amb les del Concurs anterior, han sofert algunes modificacions que simplificaran la classificació i faran que les petites entitats federades, que presentin únicament un nombre reduït de films, tinguin les mateixes possibilitats de classificació per al Trofeu de la Generalitat de Catalunya, que les entitats, el nombre de socis de les quals els permet de tenir un gros contingent de films.

Un altre dels acords fou la supressió de passos (9'5 i 16 mm.) en la classificació. El sistema de puntuació nivellarà d'una manera justa l'handicap en què, tècnica-

ment, es trobarien els films de 9'5 mm., i donarà com a resultat la valoració de la idea cinematogràfica.

El Concurs anual que, amb caràcter públic, veníem celebrant cada any, també ha sofert modificacions. La Junta Directiva acordà convocar-lo amb caràcter exclusivament social i adaptar la convocatòria a les Bases del II Concurs Nacional que organitza la Federació. D'aquesta manera, en fer-se la classificació per a l'obtenció dels premis, restarà feta, en principi, la selecció que haurà de representar la nostra entitat en l'esmentat II Concurs Nacional.

Hem rebut la notícia de la constitució de la Secció de Cinema Amateur de Lliga Catalana i de l'Associació de Cinema Amateur del Casal de Catalunya de Madrid.

Saludem cordialment les noves entitats cineïstes.

Les activitats de la nostra Associació, durant el període 1934-35, han estat les següents:

II Concurs Anual de Cinema Amateur, al qual foren presentats 31 films. Butlletí Extraordinari dedicat a l'esmentat Concurs. Tres sessions dedicades als infants. Sis sessions de cinema amateur en el nostre estatge. Una sessió pública a la Sala Studium. Catorze sessions en els locals de diverses entitats de Barcelona i foranes. Convocatòria del Concurs per a debutants. Visites als estudis "Trilla-La Riva" i "Orphea Film". Cooperació al I Concurs Nacional de Cinema Amateur, organitzat per la Federació. Col·laboració a la sessió extraordinària celebrada al Cinema Fígaro, de Madrid.

Tenim a mans les bases dels diversos concursos convocats per les entitats següents: Secció de Cinema del C.E. de Catalunya; Secció de Cinema de Lliga Catalana, Cinemàtic Club Amateur i tenim notícia de la celebració d'un concurs local, organitzat a Sabadell per la S. de C. del C.E. del Vallès de l'esmentada ciutat.

ESTEVE CASAMITJANA ° ARIBAU, 111
TELÈFON 77.217

ESTORES - PERSIANES - FELPILLES

PAVIMENTS DE GOMA **IRELLI**

PAVIMENTS DE LINOLEUM

CATIFES - Confecció i col·locació, neteja mecànica, restauració.

Cristalleria Catalana S. A.

Capital: 2.500.000 pessetes

Successora d'Emili Buxeres, Buxeres i Abella,
Ll. Rigalt i J. Coll Escofet.

Conseller Delegat i Director Artístic

LLUIS RIGALT

Central: Ronda de Sant Antoni, 56

Telèfon 22035

Sala d'Exposició, demostracions i ven-
des al detall, de la Rambla Catalunya, 2
i Plaça de Catalunya, 9 - Tel. 13.273

Vidrieres d'Art - Montures en Plom i Llàutó
Esmalts al foc sobre Vidre, Cristall i Cerà-
mica - Vidres i Cristalls plans i corbats de
totes qualitats i gruixos - Gravats - Bisellats
Miralls - Montures - Marcs, etc.

Barcelona, 1933;
Medalla d'Honor

Paris, 1925; Medalla d'Or

Barcelona, 1929. Gran Premi

TIPOGRAFIA COMERCIAL

Riereta, 37 - Telèfon 11.632 - BARCELONA

**Vilaró i
Valls, S. A.**

P I N T U R A

MUNTANER, 155 i 157

B A R C E L O N A

BUTLLETÍ

DEL

FOMENT DE LES ARTS DECORATIVES

DIRECTOR: JOSEP MAINAR — REDACCIÓ: AVINYÓ, 30, PRINCIPAL. · TELÈFON 24325

Any I

Barcelona, Agost del 1935

Núm. 8

El proppassat mes de juliol el nostre President, en representació de l'Entitat, signà amb el conseller delegat de la companyia Metropolitan, S. A. el contracte d'arrendament dels locals superiors de l'edifici del Coliseum. Els nostres consocis coneixen ja les avantatjoses condicions en què ens eren ofertes aquelles dependències i els projectes bàsics de distribució i estructura, en ocasió de la passada Junta general celebrada amb caràcter extraordinari a aquest fi.

Des de la celebració d'aquella Junta, el Consell Directiu ha vingut rebent fervoroses adhesions a aquesta tangible i prometedora realitat del nostre estatge emplaçat en el lloc més cèntric de la ciutat i agençat amb tota l'escaïença desitjable. Mentre no esdevingui executiu l'augment de quota de soci, recentment aprovat, ja s'han rebut molt nombroses ofertes de socis que desitgen pagar des d'ara llur quota amb l'augment previst. Aquesta adhesió a la labor del Consell Directiu, i l'optimisme que desvetlla aquesta obra que cal realitzar en poc temps entre tots, ha pres un tal abast que els consocis que s'han ofert en llur característica d'industrials de distints rams, asseguruen en el moment de redactar aquestes ratlles la quasi total realització de les obres en excel·lents condicions de pagaments i percentatges de bonificació. I actualment ja s'ha iniciat una relació de persones que efectuen llur aportació en considerables donatius en metàl·lic.

Aquesta col·laboració és altament estimulante i confortadora, no sols per al Consell Directiu, sinó també per a la Ponència econòmica que ha estat creada expressament, i per la Ponència d'agençament que serà designada dintre aquest mes, les quals no dubtem que reeixiran brillantment en la comesa que els és designada.

LA CÚPULA DEL COLISEUM

Des del mes passat la Cúpula del Coliseum és ja el local del Foment. No ja la Cúpula, sinó una gran part de la planta inferior, que té la capacitat suficient per a la vida social de l'entitat; podem dir avui, doncs, que la vida del Foment entra ara en una fase nova, activa i prometedora dels resultats més excel·lents.

No és aquesta la primera vegada que la nostra entitat dedica els seus entusiasmes a l'agençament de la casa pròpia. Però avui ens és possible de dotar el nostre estatge d'una estructura i amplitud força escaient, i de tot el confort i dignitat que les modernes tendències i procediments en les arts i els oficis ens ofereixen pròdigament. La disposició de la planta i la distribució de l'espai, així com els passos de comunicació, no han estat projectades lliurement, car les estructures metàl·liques per al sosteniment de la cúpula de l'edifici han estat una limitació a la qual ha calgut acomodar-se.

Així i tot, l'àrea de què hom disposa ha permès de donar l'amplitud suficient a les diverses dependències, tenint en compte les funcions a accomplir. Aquestes són:

Sala de converses.

Sala d'actes.

Guarda-roba.

Arxiu. Vitrines.

Biblioteca.

Sala del Consell.

Cuina. Office Bar.

Sala d'Exposicions i d'Espectacles (Cúpula).

Sala de lectura.

Secretaries.

Serveis d'higiene, calefacció.

De llurs condicions i característiques, en donen una agradable idea els gràfics que seran mostrats en la visita que s'hi celebrarà aquest mes.

En el Butlletí anterior donàvem compte de la lletra que la Ponència econòmica nomenada a aquest fi adreçà a tots els conecis per aconseguir el més ample possible llur esforç personal i cooperació professional. Avui podem anunciar ja que el nombre i importància dels oferiments cobriran segurament totes les necessitats previstes. Es a dir, tenim assegurada la realització de quasi totes les obres a base d'avantatges econòmics en el cost i en la forma de pagament, i de perfecció en les matèries i serveis a instal·lar.

Els oferiments rebuts fins avui afecten els treballs de:

Obres de paleta.

Pintura.

Fusteria.

Pavimentació (en parquet, mosaic, goma, etc.).

Vidrieria.

Instal·lació elèctrica.

Instal·lació de gas i aigua.

Instal·lació de calderes per a la calefacció.

Instal·lació d'aparells sanitaris.

Metallisteria.

Etc., etc.

En el número del Butlletí del mes vinent podrem completar a ben segur aquesta relació, que abastarà totes les branques afectades en una empresa d'aquesta mena.

El Consell Directiu des d'aquestes pàgines avança el seu regregrament a tots que han manifestat el desig de cooperació i han aportat la seva decidida col·laboració.

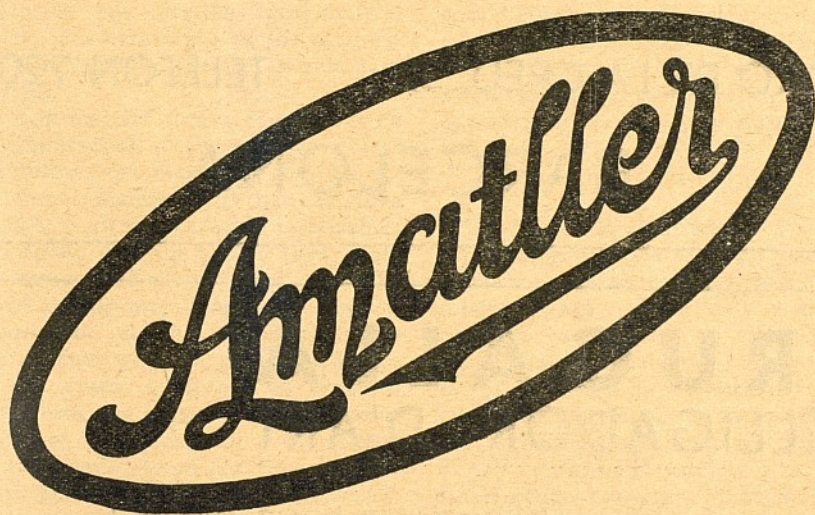
Catifes Perses, Nuades i Mecàniques.
Tapisseries, Velluts, Cortinatges, Cre-
tones, Flassades, Edredons, Llenceria
i altres articles per a la Decoració.

H. Blanco Bañeres, S. A.

Call, N.º 21
Telèf. 19.115

Passeig de Gràcia, N.º 67
Telèf. 73.129

PRENDRE XOCOLATES

Es acreditar-se de bon gust

Isolaments Suberina

CLARIS, 68 — BARCELONA — TELEF. 70.471

DISTRIBUIDORS EXCLUSIUS

Deutsche Linoleum Werke, A. G. = Lincrusta "Anker"

Paper de suro aglomerat "Kappa" per al revestiment de parets.

Parquet de suro aglomerat per a pavimentació.

Isolaments tèrmics i acústics de tota mena

CONSTRUCTOR D'OBRES

P. SARIOLA

PEDRÓ DE LA CREU, 32

TELÈFON 72063

BARCELONA

BRUGALLA
RELLIGADOR D'ART

Relligadures per a Arxius i
Biblioteques particulars.

Restauració de relligadures antigues.

Daurats sobre cuir a petits ferros,
i mosaïcs.

Aribau, 7, interior F.G.

TELEFON 33.970

BARCELONA

CURSETS DE TÈCNIQUES DE LA DECORACIÓ

El dia 10 de maig ocupà la nostra càtedra el professor de la Facultat de Ciències senyor Isidre Grifoll, per tal de tractar sobre els metalls, matèria en la qual a tots els països es treballa per aprofitar-ne els màxims avantatges i rendiment, especialment dintre els oficis de la construcció i de la decoració.

En començar remarcà la conveniència de conèixer les diverses aplicacions dels metalls. La química coneix fins a noranta dos cosos simples, però per llurs propietats adaptables a les nostres necessitats hom requereix preferentment l'aplicació de metalls determinats. Els metalls són l'element que més ha contribuït al progrés de la nostra civilització; cal imaginar-se com fóra de diferent la vida sense el metall.

Parlà dels metalls com a conductors de calor i electricitat, i que són de millor conductibilitat com més purs són. Es referí al ferro, matèria útil que és tova quan convé, o altrament forta i estirable; el ferro sortit de fosa a l'alt forn conté molt de carbó: de 2 a 7 per cent, i és molt dur i a la vegada molt fràgil. Per a esdevenir purificat, el que s'anomena ferro dolç, cal sotmetre'l a un corrent d'aire o oxigen que crema i elimina el carbó, i aleshores resta pur i susceptible de donar-li les formes que escaiguin o bé soldar-lo. Per a convertir-lo en acer és necessari que contingui de 0'3 a 2 per cent de carbó; per a aquesta operació ha d'ésser sotmès a una temperatura de 900°, en la qual es dissol el carbó, i refredar-lo ràpidament.

Explica la composició i valors dels metalls emprats més correntment per a la decoració, blancs i lluent; i encara que són atacats pels àcids, els que tenen color es rovellen més fàcilment a l'aire atmosfèric, que conté anhídrid carbònic. Relacionà a l'encerat, per ordre de duresa en dues columnes, els metalls emprats generalment; generalment els més febles són els més lleugers, però d'entre aquests l'alumini s'acosta a la tenacitat i duresa de l'acer, i és poc fàcil al rovell preservat per l'hidrogen. Així resta inatacable per l'aire, l'aigua i algun altre element feble.

A continuació es referí extensament als aliatges de metalls i llurs qualitats. Parlà del crom, i esmentà el níquel, matèria dura que s'esgrogueix fàcilment; el crom amb el seu color blavenc, com de platí, és inatacable pels àcids i lleixiu, i es fon a una temperatura de 1.600°; la seva superfície és excellent per a la reflexió de la llum, i per la seva qualitat inalterable, superior al platejat com a reflector dels raigs.

Finalment indicà que la feblesa dels banys de níquel i crom en els metalls, provenia quasi bé sempre a casa nostra de la deficiència en el rentatge previ, la qual cosa l'induí a estudiar la realització d'aquesta operació a base d'electricitat; i es referí a detalls pràctics en banys a base d'àcid sulfúric o clorhídric al 10 per cent, que interessaren en gran manera a l'auditori.

* * *

En la sessió dedicada a la Ceràmica, prengueren part els senyors Josep Aragay i Francesc Xumetra. En primer lloc el senyor Aragay tractà dels elements que comprèn la matèria; en ella l'aigua i el foc li són essencials, per bé que no en resti res en l'obra ja enllestida, i té plasticitat segons l'aigua o antiplasticitat pel foc; defineix a continuació el que—segons el seu criteri—són estrictament les matèries anomenades Gres, Faiança i Porcellana, puix que sovint apareix el confusió-nisme.

Les característiques del gres són la duresa i la compacitat; de la porcellana, la transparència, i de la faiança, la seva estructura capillar. Així, doncs, el gres no pot ésser mai ni transparent ni porós, i resisteix la punta més dura de l'acer, i l'atac del més viu dels àcids.

En una excellent demostració de coneixements es referí a les matèries que integren el gres natural i el compost, en el qual els elements que no són prou fusibles hi són aplicats fundents com feldespat i pagmatita a 1.200°, car a una temperatura inferior la matèria no és gres. Seguidament refereix les dificultats superiors a la gerreria i la faiança, i els perills de les

peces per la reducció que sofreixen i que reporten sovint alteracions i ruptures.

En parlar de les aplicacions del gres, esmentà la seva gran duresa que el fa apte per a ésser emprat per a la pavimentació a la intempèrie, per a materials aïllants en la conducció de corrent elèctric, per als anomenats materials sanitaris, i per elements diversos en els jardins, donat el valor decoratiu de la matèria.

En un magnífic paràgraf final, el senyor Aragay palesant la seva passió per l'ofici feu un elogi de la matèria "creada dintre el gran cataclisme de les temperatures més extremes", i propugnà per tal que el ceramista canalitzi damunt les seves creacions, aquesta fúria infernal de les temperatures blanques, caminant per les zones que voregen els abims de la destrucció i de la creació. El conferenciant fou molt aplaudit.

A continuació ocupà la tribuna el senyor Xumetra, qui il·lustrant amb projeccions escaients, feu història de la ceràmica des dels egipcis i descriví els forns primitius.

Fent demostració de la seva erudició i els seus coneixements, anà mostrant les diverses fases per les quals ha passat la indústria de la ceràmica fins arribar als moderns procediments per treballar el fang amb els considerables avenços de la maquinària.

En forma planera i fàcil tractà evolutivament de la rajoleria, terrissa, pisa, rajoles de València, i de l'argila, coccio i treballs que comporta, així com de llur decoració i característiques.

En resum, una lliçó completíssima a afegir a totes les anteriors, amb la qual era closa la sèrie dedicada a les tècniques que formen el cos estàtic de la construcció.

* * *

El senyor Pau Rodon i Amigó, prestigiós tècnic, i professor de l'Escola del Treball, fou encarregat de la lliçó referent a Teixits com a iniciació del curs de tècniques de l'amoblament. El tema que se li havia encomanat era: "Teixits opacs, translúcids, murals; coneixement de qualitats". Amb tot i que el conferenciant confessa que no s'atreveiria a tractar del valor artístic dels teixits en un auditori com el del Foment de les Arts Decorati-

ves, manifesta que l'enunciat del tema, amb les classificacions que fa dels teixits, ell com a tècnic no les coneixia i per tant l'havien sorprès molt; i expressa que comprèn que en la pràctica deuen tenir valor per a la decoració, però ell que posseeix segurament la més important biblioteca de teixits d'Europa, no havia trobat mai en cap tractat aquesta classificació de teixits en opacs i translúcids.

Passo—digué—a oferir-vos uns quants coneixements procurant adaptar-los a la pauta indicada; a continuació explica el funcionament del teler a la plana i els seus teixits de lligat elemental i amb fils de volta, i projecta a la pantalla una sèrie de trames de diferent nomenclatura. Refereix algunes particularitats d'aquestes trames per a fer tuls i altres teixits transparents; diu com els autors dels més importants tractats no s'avenen en llurs definicions i nomenclatures del teixit, i que en la nostra parla sovint s'incorre en impropietats, entre elles l'anomenar domàs enlloc de damasc, la roba que era originària de Damasc; i glassa enlloc de gasa, d'origen Gasa a Palestina, per no confondre'l amb el glacé, mot francès que potser podríem traduir precisament per glassa, i que fa referència a una altra classe de teixit.

Seguidament, per mitjà de projeccions i de mostres que exhibeix, fa interessants comparacions entre les diverses menes de teixits clàssics per remarcar-ne les característiques i les qualitats de cada un. El Damasc està format pel lligament més atapeït que es coneix, on desapareix l'ordit i la trama per formar un compacte de manera que el dors d'un damasc també té dret i revés; en la cara bona, el setí brillant fa el fons i el mat la mostra, i al revers la composició fa contrapart. Això és aconseguit sense entrelligat, car una vegada va l'ordit a la cara bona, i l'altra al dors. Del *Grodeteur* hi ha qui en diu damasc amb revés, però és mancat de les característiques del damasc; el *Lampàs*, és format al fons per setí i la mostra també és brillant, i la seva composició és per lligament de bastes de trama. El *Brocatell* tampoc no és damasc; fa igual que el lampàs, però d'efecte invers en el fons i la mostra, i així com aquell és de seda, la trama d'aquest és de canem o de lli.

El teixit anomenat *Ras de Sicília* en el lligament de fons i mostra no ofereix bastes, i degut a la seva perfecció és quasi indestructible. *Vellut laborat* el més bonic és el que el pèl fa el fons, i el setí, la mostra laborada; *l'avellutat* es diferencia del vellut en què aquest és format per fils tallats. *Espolinat*, damunt tafetà o acanallat; el fil va damunt trama només pel camp on no hi haurà plata o or, i per tant l'espolinat no apareix per sota. *Brocat*, s'ha donat aquest nom a tots els teixits on hom aplica or o argent; el de *tres alts* és fet de trama de tafetà, espolinat de seda, i fil de plata o or, o bé escarxat o apelfat.

Parlà finalment dels teixits murals: draps d'Arràs i de Múrcia, dels segles XV i XIII respectivament, i agrai al Foment la invitació a estudiar aquest tema, que promet de profunditzar i que li servirà per a publicar-ne una obra que, indubtablement, es deurà a la suggerència del Foment de les Arts Decoratives.

* * *

El dia 21 de maig s'escaigué la celebració de la lliçó referent a Catifes, que assolí un justificat interès donada la sòlida preparació artística i tècnica que hom reconeix a Tomàs Aymat.

El disertant esmentà els valors de les catifes en llur colorit, matèries, dibuix i composició, remarcant la importància de la tècnica, puix que per la tècnica, especialment, són conegudes i estimades les antigues produccions que en el curs de la història han fet famoses llurs manufactures; tot seguit explicà amb precisió la característica del nuat a mà.

En parlar dels nuats a les catifes en l'antiguitat, manifestà que hom no té notícies precises que orientin degudament sobre l'origen d'aquesta tècnica del nuat. Passà a referir l'afirmació d'un arqueòleg, el qual havia vist en una pintura egípcia la figura d'un aparell similar als telers que encara són usats actualment. Dividí en tres els nusos típics més característics: l'espanyol, el persa i el turc.

D'aquests tres, el de més allunyada ascendència és l'espanyol, puix que per excavacions realitzades a l'Assia, entre altres restes del segle VI foren trobats fragments de catifes de nus molt semblant a

aquest. Però el nus turc o el persa, són els que amb més o menys variacions es troben escampats arreu i són generalitzats avui dia.

La catifa persa és la que té els nusos més petits, i que en comporta, per tant, una major quantitat. A l'estimable valor que és concedit a la catifa persa per la qualitat estètica, cal tenir en compte la qualitat intrínseca que ofereix el cost de realització per la carestia de la mà d'obra. Aquesta qualitat i la manera d'apreciar-la han influït molt en l'evolució de la tècnica de les catifes. Per exigències econòmiques, per adaptacions excessivament roïnes, n'ha pervingut sovint, i és el que cal vigilar, una lamentable decadència d'ofici; per altra part, prové del maquinisme, puix que poden fer-se mecànicament fins els nuats de les catifes perses amb tota perfecció en el teixit, però amb tota la monotonia de la confecció mecànica.

Finalment exposà els avantatges econòmics del nuat a mà damunt d'una manufactura mecànica que tingui un mercat limitat, puix que aquella tècnica pot oferir-nos realitzacions selectes d'acord amb els gustos i les mesures que escaiguin dintre les normes d'un ofici digne de conservació.

* * *

La sessió dedicada a les pells anà a càrrec del nostre prestigiós relligador i consoci senyor Emili Brugalla.

Féu succinta història dels *guadameciles* o cuirs de Còrdova, els quals adquiriren una importància extraordinària en aquella ciutat vers el segle XI, que va anar estenent la seva producció per tot Espanya, i també amb força intensitat per França i Itàlia. L'aplicació més important que hom feia dels cuirs era per a la decoració mural d'interiors, competint amb els domasos i brocats, per la seva durada i resistència a la humitat i els insectes. També s'aplicaven per a la decoració de mobles, arqueles, frontals d'altar, etc., i fins com a cobrellit.

La pell emprada més correntment era la de moltó, "badana" i de vaca. Explica a continuació els procediments per a assaonar les pells, i per a gofrar, la qual cosa es feia per pressió d'una placa de fusta